

naravni rezervat
**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

LETNI PROGRAM DELA

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2018

pripravila: ekipa NR Škocjanski zatok

Škocjanski zatok, november 2017

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2018	4
3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA.....	8
4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI	9
5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI.....	34
5.1. PROJEKTI V TEKU	34
5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....	34
6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA.....	35
7 KADROVSKI NAČRT	37

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 ha oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 ha oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 ha oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 ha oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Gsm: 051/ 680 442

E-naslov: skocjanski@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje več kot 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil letni program dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2018 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 31/99),
- odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksa št. 1 k tej pogodbi.

2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2018

Varstveni cilj naravnega rezervata je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

Izvedbeni cilji upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2018 so opredeljeni na podlagi načrta upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, pri čemer so glavne prioritete označene s P1. V sklopu varstvenih ciljev 1–4 je podano ciljno stanje vrst in habitatov skladno z načrtom upravljanja, ki temelji tudi na vzdrževanju ugodnih razmer za Natura 2000 vrste in habitatne tipe, kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti, dejavniki ogrožanja narave in najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti.

1. Varstveni cilji:

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata:

- za gnezdeče populacije čapljice (10–15 parov), rakarja (40–50 parov), srpične trstnice (10–15 parov), svilnice (20–25 parov), mokoža (5–10 parov), malega ponirka (20–30 parov), liske (15–25 parov), zelenonoge tukalice (10–20 parov) in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami kot tudi za prehranjevanje gnezdeče populacije polojnika (nad 20 parov);
- za seleče se vrste, kot so čopasta čaplja (5–10 osebkov), rjava čaplja (5–10 osebkov), kostanjevka (10–30 osebkov), plevica (5–10 osebkov), togotnik (100–200 osebkov), močvirski martinec (100–200 osebkov), priba (100–200 osebkov) in črnorepi kljunač (10–20 osebkov) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za stalno prisotne vrste, kot so mala bela čaplja (100–200 osebkov), velika bela čaplja (30–50 osebkov), veliki škurh (10–20 osebkov), pritlikavi kormoran (5–20 osebkov) in kravja čaplja (5–10 osebkov) kot njihov celoletni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot so žvižgavka (50–100 osebkov), raca žličarica (70–120 osebkov), kreheljc (300–500 osebkov) in bobnarica (1–3 osebk) kot prezimovališče;
- za vzpostavitev mokrotnih oligotrofnih travnikov na površini vsaj 2 hektarjev,
- za obstoječo populacijo ozkega vrtenca (s pašo, košnjo in upravljanjem vodnega režima) in
- za kačje pastirje in dvoživke kot njihove obstoječe in potencialne habitate (z ročnim in strojnim čiščenjem vegetacije na brežinah jarkov in mlak ob krožni učni poti ter struge Are).

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, v načrtu so dodatne aktivnosti za nadgradnjo objektov za urejanje vodnega režima, razvoj mokrotnih oligotrofnih travnikov in novih habitatov za kačje pastirje in dvoživke, za katere pa kazalniki še ne bodo doseženi, saj gre večinoma za večletne aktivnosti, katerih rezultate je pričakovati kasneje. V letu 2017 je bilo na območju naravnega rezervata potrjeno tudi prvo gnezdenje rjave čaplje v Sloveniji.

Dejavniki ogrožanja narave: Najbolj pereči dejavniki ogrožanja iz okolice so hrup z bližnjih prometnic, svetlobno onesnaženje, vnos tujerodnih vrst želv ter nedorečena količina vode, ki priteka po Ari (predvsem v času razbremenjevanja visokovodnih konic).

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: sanacija praga na Ari, upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, usmerjena paša, košnjo in mulčanje vegetacije z dosajevanjem grmovnic ter dosajevanje mokrotnih travnikov, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, odstranjevanje tujerodnih vrst, domačih/ hišnih živali, vzdrževanje kmetijske mehanizacije.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni:

- za gnezdeče populacije navadne čigre (nad 20 parov), polojnika (nad 15 parov), rdečenogega martinca (do 10 parov), malega deževnika (do 10 parov), male čigre (nad 5 parov) in rumene pastirice (do 10 parov) na obstoječih površinah ter za povečanje populacij in rednosti gnezdenja beločelega deževnika;
- za seleče se vrste, kot so togotnik, črnorepi kljunač, močvirski martinec in priba ter kot habitat stalno prisotnih vrst, kot sta mala bela čaplja, velika bela čaplja, liska in veliki škurh (v populacijah, ocenjenih v okviru cilja 1) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije prezimujočih ptic, kot so liska (500–700 osebkov), race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem;
- za solinarko (*Aphanius fasciatus*) in kavkaškega glavačka (*Knipowitschia caucasica*) kot primeren habitat;
- za povečanje habitatnega tipa 1410 Sredozemska slana travišča na 0,5 hektarja ter za ohranjanje in z naravno sukcesijo skladen razvoj drugih habitatnih tipov Natura 2000.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, z izjemo beločelega deževnika, katerega gnezditvev v Škocjanskem zatoku je bila sicer po letu 2008 v 2016 prvič spet potrjena. V letu 2017 beločeli deževnik na območju naravnega rezervata ni gnezdil. Trendi populacij gnezdil v laguni so izjemno pozitivni, tudi v letu 2017 je gnezdilna populacija navadne čigre s 140 gnezdečimi pari, ohranila status največje v državi. Gnezdeče populacije polojnika, rdečenogega martinca, malega deževnika ostajajo na ravni preteklih let, kot redna gnezdilka rezervata pa je v zadnjih letih potrjena tudi mala čigra, katere gnezdeča populacija je v primerjavi z letom 2016 v rahlem porastu.

Dejavniki ogrožanja narave: Groženj za naravo na samem območju ne pričakujemo, med tistimi iz okolice pa velja izpostaviti onesnaževanje voda iz naslova dejavnosti v okoliških urbanih conah, svetlobno onesnaženje in potencialne grožnje zaradi bližine pristanišča.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj in vzdrževanje grmovne vegetacije in dosajevanje pomembnih vrst slanuš.

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca:

- za gnezdeče populacije čapljice (1–2 para), liske (5–10 parov), zelenonoge turalice (5–10 parov), mokoža (do 3 pari), rakarja (5–10 parov), srpične trstnice (5–10 parov) in svilnice (5–10 parov);
- za ohranjanje in povečanje obstoječe populacije močvirske sklednice.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, kar pa ne velja za populacijo močvirske sklednice zaradi verjetnega negativnega vpliva na tem območju razširjenih tujerodnih vrst želv rdečevratke in rumenovratke ter pomanjkanja primernih peščenih in osončenih površin za gnezdenje domorodne močvirske sklednice.

Dejavniki ogrožanja narave: Med grožnjami na samem območju je z varstvenim režimom prepovedano vrtičkarstvo ter s tem povezano naseljevanje mačk, ki lahko plenijo tudi varovane vrste. Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti onesnaževanje voda zaradi neurejene fekalne kanalizacije na Škocjanskem hribu, svetlobno onesnaženje in hrup in naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali, med katere se uvrščajo tudi tujerodne želve.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: upravljanje nivoja vode, preprečevanje motenj ter negativnih vplivov iz okolice, odstranitev tujerodnih vrst želv ter domačih in hišnih živali.

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja pri stavbi Telekoma:

- za uspešno gnezdenje čapljice (1 par), mokoža (1–2 para) in srpične trstnice (1–3 pari) ter
- za nemoteno prenočevanje kmečkih lastovk med jesensko selitvijo.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, bistvenega povečanja gnezdečih parov ciljnih vrst zaradi majhne površine območja v bodoče ne pričakujemo.

Dejavniki ogrožanja narave: Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali, saj je tik ob tem močvirju že pred leti našel prostor nelegalni »azil« za mačke. Plenjenje ptic v naravnem rezervatu je že potrjeno z opazovanji, ker pa je bilo območje šele septembra 2013 vključeno v naravni rezervat, vplivi na populacije ptic še niso kvantificirani.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za odstranitev mačk s te lokacije oziroma iskanje drugih rešitev.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: redni monitoring ptic, kartiranje HT in tujerodnih vrst v sladkovodnem delu, spremljanje kakovosti in nivojev vode, upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ in priprava poročil o stanju NRŠZ; v primeru razpoložljivih sredstev monitoring ihtiofavne v laguni, izvedba raziskave morskih tujerodnih in škodljivih (patogenih) organizmov, raziskava morskih tujerodnih organizmov, raziskave planktona bentoških, eratnih in sedentarnih mnogoščetincev. Spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije herpetofavne, kačjih pastirjev, močvirske sklednice, ozkega vrtenca, , netopirjev in metuljev bomo izvajali v okviru naravovarstvenega nadzora in z vključevanjem zaposlenih in prostovoljcev DOPPS

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti, sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke, preprečevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja ter ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov s strani drugih pooblaščenih izvajalcev; po potrebi nadzor med vsemi vzdrževalnimi deli v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici in redno izobraževanje nadzornikov.

2. Drugi cilji upravljanja:

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti so tiste, namenjene delovanju za javnost odprtega naravnega rezervata: priprava programov za obiskovalce ter nadgradnja in izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa; razvoj in priprava novih oziroma izboljšava obstoječih učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje; razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije kot tudi virtualne, multimedijske in filmske interpretacije (mobilna aplikacija, filmi, spletna kamera); priprava

ponudbe izdelkov in storitev; sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce; predstavitve NRŠZ izven območja (predstavitve, sejmi, oglaševanje), in usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: odprava pomanjkljivosti in napak na objektih po unovčitvi bančne garancije izvajalcu del v 2017; upravljanje in redno vzdrževanje objektov ter dopolnitve krajinske ureditve in dokončanje ureditev v in ob objektih.

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje; sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave; sodelovanje z MOP, organi v sestavi in ZRSVN ter druge naloge skladne z zakonodajo; komunikacijske aktivnosti, kot so delo z mediji in dogodki; vzdrževanje in nadgradnja spletne in Facebook strani, skupne PR naloge in aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji in zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ.

3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA

Leto 2017 je bilo za NR Škocjanski zatok izjemnega pomena, saj je bil rezervat ponovno odprt za javnost. Za upravljavca je to hkrati pomenilo izboljšanje pogojev za delo s selitvijo v nove prostore, po drugi strani pa se je obseg dela bistveno povečal. Polno doseganje ciljev z izvedbo predvidenih aktivnosti v programu dela NRŠZ za 2017 ni bilo mogoče zaradi dveh glavnih omejitev:

1. večjemu obsegu dela z obiskovalci smo se delno že lahko prilagodili s povečanjem ekipe, medtem ko izvedba določenih aktivnosti, za katere v programu dela financiranje še ni bilo zagotovljeno, še ni bila mogoča;
2. obenem pa so enako kot v letu 2016 precejšnje oviro pri delu predstavljale tudi dodatne pomanjkljivosti na objektih ter povečan obseg dela zaradi njihovega odkrivanja, odpravljanja kot tudi vzdrževanja in čiščenja objektov zaradi pomanjkljivosti, npr. osrednje opazovalnice.

Glavne prioritete programa dela so bile kljub temu uresničene. V okviru cilja 1 smo nadaljevali s spremljanjem stanja pronicanja vode na območju desnega brega Are, ki je bil saniran v letu 2016 ter nadaljevali z aktivnostmi za pridobivanje finančnih sredstev, ki so potrebna za izvedbo »Faze načrtovanih del sanacije dotrajanega nasipa z nadgradnjo z zaporničnim sistemom in ribjo stezo. V okviru cilja 2 smo skrbeli za ustrezen nivo vode v laguni, predvsem med gnezdilno sezono, in izvedli del dosajevanja, medtem ko aktivnosti v okviru ciljev 3 in 4 nismo izvajali zaradi preobremenjenosti na drugih področjih. V okviru cilja 5 sta potekala redni monitoring ptic in kartiranje HT in tujerodnih rastlinskih vrst sladkovodnega dela naravnega rezervata, ostali predvideni monitoringi pa zaradi pomanjkanja sredstev niso stekli. Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi pri upravljanju podatkovne zbirke NRŠZ. V okviru cilja 6 smo delali na najbolj perečih temah, vzpostavili redno sodelovanje z MOK na področju vplivov na naravni rezervat, ki so vsaj delno v občinski pristojnosti in nadaljevali sodelovanje z Luko Koper pri namestitvi trajne baraže na morskem kanalu in iskanju rešitev za preprečevanje hrupa. Naravovarstveni nadzor je redno potekal, zaenkrat brez izrekanja glob, čeprav smo sistem za to vzpostavili, štiri kandidati so se udeležili tudi izobraževanja MOP.

V okviru cilja 8 smo nadaljevali z izvajanjem programov obiskovanja NRŠZ in jih stalno dopolnjevali, skrbeli za sprejem, usmerjanje in ponudbo za obiskovalce v trgovini in baru. V tem sklopu gre za dejavnosti, s katerimi hkrati ustvarjamo tudi lastne prihodke rezervata, še kako pomembne za financiranje upravljanja letga. Pri obiskovalcih smo zelo dober odziv dosegli tudi s programi s konji, od jahanja, delavnic in z jahanjem kombiniranih vodenj po rezervatu. Precej zanimanja je tudi za najem dvorane za dogodke, katerih organizatorji in udeleženci so večinoma zainteresirani tudi za dodatno ponudbo v obliki pogostitev, tematskih predavanj in ogleda rezervata. V okviru projekta Mobilni kot ptice smo poleg promocije trajnostne mobilnosti vzpostavili kolesarnico za 24 koles in sistem za štetje prihodov in obiskovalcev rezervata. V okviru cilja 9 so velik problem še vedno predstavljale v letu 2016 odkrite pomanjkljivosti na objektih. Kljub dejavnemu pristopu upravljavca in ministrstva in velikim naporom do odprave pomanjkljivosti ni prišlo, zato z vidika dobrega gospodarja ni bilo druge rešitve kot unovčitev bančne garancije. V okviru cilja 10 smo izvedli naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, financiranje in organizacijo dela ter obveščanje javnosti.

Na prihodkovni strani finančnega načrta programa dela NRŠZ za leto 2017 so bila v celoti realizirana sredstva na proračunski postavki 153238 ter sredstva SKZGS, ki do konca leta v celoti porabljena. Iz lokalnih virov smo pridobili 5.000 € s strani Luke Koper d.d. ter 850 € s strani MOK. Z lastnimi prihodki smo se do konca leta približali načrtovanemu znesku in na ta način pokrili vse nastale stroške pri upravljavcu. Dodatni vložek v NRŠZ predstavljajo tudi sredstva Podnebnega sklada za nakup električnega vozila ter sredstva Eko sklada, s katerimi smo v okviru projekta Mobilni kot ptice uresničevali ukrepe s področja trajnostne mobilnosti v NRŠZ.

4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI

Cilj1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

Upravljalvske izkušnje po vzpostavitvi sladkovodnega močvirja leta 2007 in ugotovitve monitoringa so pokazale, da je za osrednji del sladkovodnega dela naravnega rezervata primerno kombinirano upravljanje, ki temelji na upravljanju vodnih režimov, usmerjeni paši in pozni košnji. Za doseganje cilja 1 je tudi v letu 2018 ključno nadaljevanje izvajanja nalog s teh treh področij, ki so podprte z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje dosedanjih ureditev in kmetijske mehanizacije ter odstranjevanje tujerodnih vrst. V skladu s sklepom 15. dopisne seje Odbora za Naravni rezervat Škocjanski zatok je bila izvedena 1. faza nadgradnje stare obore za govedo z leseno ogrado in zimskim izpustom za pašne živali. Redna pozna košnja na območju sladkovodnega močvirja poteka po končani gnezditvi ptic. Po končani košnji se, zaradi ohranjanja in oblikovanja primernih habitatov, odstrani biomaso ter organski material deponira na prostoru za odlaganje in kompostiranje rastlinskega materiala. Za razvoj oligotrofnih mokrotnih travnikov se izbrane površine izvzamejo iz paše in se dosejejo z gradniki tovrstnih habitatnih tipov.

Upravljanje vodnih režimov poteka tako, da so po sezonah doseženi nivoji vode, primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujoče vrste ptic, ki hkrati podpirajo tudi prisotne ali razvijajoče se habitatne tipe in druge varovane vrste, npr. ozkega vrtenca. Nivoji vode na območju sladkovodnega dela naravnega rezervata se zagotavljajo z dovajanjem sladke vode iz Rižane (Ara) prek dovodne zapornice ter odvajanjem vode na luško črpališče prek odvodne zapornice in sifona v jarek 11b zunaj rezervata, ki poteka čez območje GORC Sermin II. Vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima (zapornic, sifonov ...) in čiščenje jarkov v sladkovodnem delu rezervata potekata v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (v nadaljevanju: POV; Inženiring za vode, 2007).

Za upravljanje vodnih režimov sladkovodnega dela naravnega rezervata, poleg rednega odstranjevanja vegetacije z brežin jarkov, načrtujemo tudi čiščenje zamuljenih dovodnih jarkov v dolžini vsaj 300 metrov. Vzoredno bo potekalo popravilo prehodov za pašne živali, vzdrževanje ograde z električnim pastirjem in vzdrževanje servisnih poti za traktor.

V letu 2018 se nadaljuje z odstranjevanjem zarasti in zasaditvijo drevesnih in grmovnih vrst na desnem bregu Are. Odstranjevanje zarasti in tujerodnih rastlinskih vrst se izvede tudi na izlivnem delu Are. Nadaljuje se s spremljanjem stanja pronicanja vode na območju desnega brega Are, ki je bil saniran v letu 2016. Druga faza sanacije dotrajanega nasipa in praga na Ari, vključno z nadgradnjo praga z večfunkcionalno zapornico in ribjo stezo, se prestavi v leti 2019 in 2020. V letu 2018 se aktivnosti, povezane z zagotavljanjem poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata, usmeri v pridobivanje finančnih sredstev za izvedbo 2. faze načrtovanih del (program MOP – Sklad za vode, sofinanciranje s strani MOK, prijava projekta LIFE...). Na osnovi projektne dokumentacije za investicijsko vzdrževanje v javno korist na vodni infrastrukturi - Ara razbremenilnik Rižane, sanacija nasipa in rekonstrukcija praga (VGP Drava, oktober 2016) je skupna vrednost del za izvedbo 2. faze sanacije ocenjena na 320.000 €, od tega nadgradnja praga na Ari z zaporničnim sistemom 120.000 €.

Ko bodo postopno realizirane vse faze, bo preprečeno pronicanje skozi nasip kakor tudi skozi temeljna tla in zagotovljena ustreznejša poplavna varnost v rezervatu. Novi zapornični sistem bo poleg povečanja poplavne varnosti omogočil tudi zagotavljanje stalne gladine vode v Ari in s tem napajanje sladkovodnega dela rezervata ter preprečeval vdor slane vode v gornji tok Are (vgrajene večfunkcionalne zapornice bodo omogočale učinkovitejše upravljanje vodnega režima). Izvedena ribja steza bo omogočala tudi prehod vodnih organizmov, ki bo ob ugodnih pretočnih pogojih mogoč tudi skozi zapornično polje.

Upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij na obrobju močvirja, ki obsega grmovno in drevesno zarast in mlake, temelji na vzdrževanju obstoječih mlak, dosajanju novega in obrezovanju obstoječega avtohtonega grmovja in dreves ter odstranjevanju tujerodnih vrst. Skladno z izhodišči vzdrževanja habitatov za kačje pastirje upravljanje vegetacije zajema tudi ročno in strojno čiščenje brežin jarkov in mlak za povečanje osončenosti vodnih površin ter zagotavljanje raznolikega prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz.

Pri izvedbi aktivnosti je treba upoštevati usmeritve za ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov iz okolice Are kot tudi varstvene in razvojne usmeritve za področje kmetijstva v naravnem rezervatu, navedene v načrtu upravljanja.

Opombi k preglednicam 1–10:

1. Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem programu dela je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15). Zato si v preglednicah številčne oznake ne sledijo zvezno pri nalogah in aktivnostih, ki se v letu 2018 ne izvajajo in so zaradi tega iz programa dela izpuščene.
2. Za označene aktivnosti financiranje ni zagotovljeno (*). Pri teh aktivnostih se kazalniki/ rezultati dosegajo skladno s finančnimi možnostmi.

Preglednica 1: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 1

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
1.1. Upravljanje nivoja vode				
1.1.1. Spomladanski nivo	- €	PP 153238	-	nivo vode na koti -0,60 do -0,70 m (april - julij)
1.1.2. Poletni nivo	- €	PP 153238	-	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)
1.1.3. Jesensko-zimski nivo	- €	PP 153238	-	maksimalna globina vode na koti - 0,40 m (oktober - marec)
1.1.4. Polnjenje/ praznjenje sladkovodnega dela	- €	PP 153238	izvajalec VG službe	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
1.2.1. Čiščenje dovodnih jarkov	3.000,00 €	SKZGS	podizvajalec	čiščenje dovodnih jarkov v dolžini 700 m (obrobna jarka 1 in 2, jarka 2 in 3 ter delno jarka 12 in 13)
1.2.2. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV	100,00 €	SKZGS	-	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)
1.2.3. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	200,00 €	SKZGS	-	po potrebi v primeru okvare na objektih
1.3. Usmerjena paša				
1.3.1. Vzdrževanje pašne infrastrukture	400,00 €	SKZGS	-	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno) ter popravila ograde po potrebi
1.3.2. Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem	50,00 €	SKZGS	-	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno) oziroma po potrebi

1.3.3. Postavitev čredink	50,00 €	SKZGS	-	prestavitev čredink po potrebi
1.3.4. Vzdrževanje prehodov za pašne živali	500,00 €	SKZGS		ureditev prehodov na jarku11 in jarku 12
1.3.7. Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena/ zimske krme za pašne živali	400,00 €	SKZGS	-	vsaj 2,5 ton krme
1.3.8. Vzdrževanje servisnih poti za traktor in s strani pašnih živali poškodovanih površin	1.000,00 €	SKZGS	-	vzdrževanje do 1 km servisnih poti ter ureditev servisne poti med jarkoma 2 in 4
1.3.9. Nadzor pašnih živali, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih	2.500,00 €	SKZGS	hon. sodelavci	okvirni obseg 0,23 FT ekvivalent (študent.delo)
1.3.10. Izvajanje Letnega veterinarskega programa	1.000,00 €	SKZGS	podizvajalec	redno cepljenje (2x letno), obrezovanje parkljev pri govedu (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih (4x letno), osemenitev krav (1x letno)
1.3.11. Veterinarska oskrba živali po potrebi	500,00 €	SKZGS	podizvajalec	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (po potrebi)
1.3.12. Vodenje dokumentacije, registrov	- €	PP 153238	-	arhiv dokumentacije
1.4. Košnja in mulčanje vegetacije				
1.4.1. Odstranjevanje vegetacije jarkov	200,00 €	SKZGS	-	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	500,00 €	SKZGS	-	15 ha
1.4.3. Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov	500,00 €	SKZGS	-	2 ha
1.4.4. Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor	100,00 €	SKZGS	-	1,5 ha
1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje	1.500,00 €	SKZGS	-	dosejevanje na 1 ha, omejitev paše vsaj na 2 ha
1.5. Obnova praga na Ari in nasipa vzdolž desnega brega Are				
1.5.1. Sodelovanje pri načrtovanju in sanaciji prelivnega objekta na Ari*	120.000,00 €	MOP - Sklad za vode (inv.vzdrž. dela v javno korist) ali MOK/investitorji OPPN GORC Srmin II ali projektno-LIFE	DRSV, izvajalec javne službe	zagotovitev financiranja in začetek izvedbe skladno s projekti
1.5.3. Izkop jarka na delu učne poti, ki poteka vzporedno z strugo Are	- €	PP 153238	prostovoljci	ročno čiščenje obstoječega jarka v dolžini ca. 500 m
1.6. Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti				

1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	100,00 €	SKZGS	-	10 mlak oziroma 0,02 ha
1.6.2. Mulčanje jarkov	50,00 €	SKZGS	-	700 m
1.6.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	50,00 €	SKZGS	-	2600 m
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	1.000,00€	SKZGS	-	150 dreves/ grmovnic - odstranjevanje zarasti ob strugi Are v dolžini 300 m ter 350 dreves/grmovnic - odstranjevanje zarasti na otočku izlivnega dela Are
1.6.5. Dosajevanje grmovnic po potrebi	100,00 €	SKZGS	-	zasaditev 100 dreves/grmovnic
1.7. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	100,00 €	SKZGS	-	50 do 100 rastlin (večinoma navadna amorfa, manjši delež robinija)
1.7.3. Izlov zapuščenih domačih živali ter obveščanje ali odvoz v zavetišče ali pristojno vet.org.	- €	PP 153238	-	po potrebi
1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste	- €	PP 153238	-	po potrebi
1.8. Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1. Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov	300,00 €	SKZGS	-	redni servis (1x letno), manjša popravila (po potrebi); vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov vsakih 8 do 10 h obratovanja
1.8.2. Registracije in zavarovanja	1.200,00 €	SKZGS	-	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila
1.8.3. Najem vozila za prevoz sena	200,00 €	SKZGS	-	3 do 4x letno
1.8.4. Nabava tračnega obračalnika in nakladalke	2.000,00 €	lastna dejavnost	-	1 obračalnik in 1 samonakladalna prikolica
1.8.5. Nabava orodja in potrošnega materiala potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije	100,00 €	SKZGS	-	okvirno 10 kosov
SKUPAJ	137.700,00 €			

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst je ključnega pomena ustrezno upravljanje vodnega režima v laguni Škocjanskega zatoka. Upravljanje vodne gladine v laguni poteka s pomočjo samodejnega zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki laguno povezuje z morjem, in dveh vodomernih jaškov, ki sta postavljena v laguni in na morskem kanalu. Vodni režim na območju brakičnega dela naravnega rezervata, ki je bil na podlagi upravljaljskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na ta način:

- med jesenske selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja;
- v gnezditvenem obdobju se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje lagune do programske določene kote ter praznjenje lagune med oseko za poljubno nastavljiv čas, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč in popolna izsušitev lagune ob velikih osekah.

Upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu poteka v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (Inženiring za vode, 2007) in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO (Birometal projektiranje, razvoj in inženiring, d. o. o., 2007). V letu 2016 je bilo v načrtu tudi dokončanje posodobitve programske opreme, ki bo omogočala nadzorovanje delovanja zapornice z uporabo pametnega telefona oziroma preko CNS, vendar pa se je kasneje izkazalo, da so stroški za tovrstno rešitev bistveno višji od prvotno ocenjenih, zato v letu 2017 niso bili izvedeni. V skladu s 15. dopisno sejo Odbora za naravni rezervat Škocjanski zatok je bila izvedena le zamenjava sond na vodomernih jaških zaporničnega sistema, medtem ko je vzpostavitev avtomatizacije zapornice in povezava na CNS načrtovana v začetku leta 2018, pred gnezditveno sezono. Izvedba nadvišanja zaporničnega sistema je načrtovana v drugi polovici leta 2018, in sicer v okviru izgradnje predvidene premostitve struge morskega kanala na območju pristanišča, ki lagunarni del naravnega rezervata povezuje z morjem, in katere investitor je Luka Koper.

Površine v naravnem rezervatu, ki mejijo na predvideno ankaransko vpadnico, pomenijo stično območje med rezervatom in mestom Koper. Območje je tamponski pas, ki naj bi čim bolj nevtraliziral negativne vplive prometa, drugih urbanih pritiskov in prisotnosti ljudi na razmere v rezervatu. Te površine se oblikujejo z ureditvami in zasaditvami vegetacije, ki pomenijo fizično oviro in hkrati prostorsko označujejo rezervat na robu mestnega jedra. V teku so tudi aktivnosti za sklenitev dogovora z upravo trgovskega centra Supernova 2 ob izlivu Badaševice, da fizično zagradijo svoje parkirišče, s katerega so ljudje v zadnjih letih zaradi enostavne dostopnosti shodili poti do lagune, zadrževanje na tem delu pa predstavlja nepotrebno motnjo za živi svet. Izvedba je predvidena v drugi polovici leta 2018.

Nadaljevali bomo z izvedbo dosajevanja pomembnih vrst slanuš. Na lani očiščenih površinah izlivnega dela Are, bomo poleg obmorskega lanu in obmorskega ločja dosajevali tudi obmorsko triroglo, ki je bila na območju naravnega rezervata zadnjič evidentirana leta 1987. Ob ugodnih razmerah načrtujemo tudi izvedbo inicialne zasaditve pomembnih vrst slanuš. V okviru projekta IMPRECO bomo v letu 2018 začeli s pripravo izračunov in analiz za oceno možnosti plačevanja vzdrževanja lagune kot ekosistemske storitve.

Preglednica 2: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 2

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1. Nivoji v gnezditvenem obdobju	150,00 €	PP 153238	-	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,30 m, praznjenje lagune ob oseki za čas od 180 do 240 minut (april-avgust)
2.1.2. Nivoji vode v ostalih obdobjih	150,00 €	PP 153238	-	avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,45 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih
2.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.1. Nadvišanje zaporničnega sistema	20.000,00 €	Luka Koper	podizvajalec	izvedba v okviru predvidene premostitve morskega kanala
2.2.2. Posodobitev programske opreme za avtomatsko zapornico	8.000,00 €	PP 153238	podizvajalec	posodobitev avtomatske zapornice in vzpostavitev povezave s Centralnim nadzornim sistemom
2.2.3. Redno vzdrževanje avtomatske zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	100,00 €	PP 153238	-	1x letno
2.2.4. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	- €	PP 153238	-	2 do 4x letno
2.3. Vzdrževanje lagunskih elementov				
2.3.1. Čiščenje sekundarnih kanalov in nadvišanje gnezditvenih otočkov	- €	projektno	podizvajalec	zagotovitev financiranja za izvedbo v letih 2019-20
2.3.2. Čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata	200,00 €	PP 153238	prostovoljci	čiščenje morskih nanosov na površini 50000 m ² (1x letno)
2.3.3. Priprava ocene možnosti plačevanja vzdrževanja lagune kot ekosistemske storitve	2.000,00 €	projektno (IMPRECO)	podizvajalec	začetek priprave izračunov in analiz ekosistemskih storitev
2.4. Preprečitev motenj ter potencialne akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. in domorodnih vrst plenilcev				
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	500,00 €	PP 153238	podizvajalec	150 sadik različnih dreves in grmovnic ob novozgrajenem vhodu v naravni rezervat
2.4.2. Zasaditev in ureditev območja na izlivnem delu Badaševice	1.000,00 €	PP 153238	podizvajalec	zagraditev in zasaditev 100 različnih drevesnih in grmovnih vrst

2.4.3. Poglobitev in razširitev varovalnega jarka vzdolž lagune in izboljšanje funkcije varovanja pred plenilci	- €	projektno	podizvajalec	zagotovitev financiranja za izvedbo v letih 2019-20
2.4.4. Akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. (po potrebi)	200,00 €	PP 153238	-	št. aktivnosti po potrebi
2.4.5. Akt. za omejevanje domorodnih vrst plenilcev v primerih, da s plenjenjem ali kompeticijo negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)	- €	PP 153238	-	št. aktivnosti po potrebi
2.5. Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitati				
2.5.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	100,00 €	PP 153238	-	650 m
2.5.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	- €	PP 153238	-	30 do 50 dreves in grmov
2.6. Inicialno dosajevanje pomembnih vrst slanuš				
2.6.1. Dosajevanje morskega lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju	250,00 €	PP 153238	strokovnjak-botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti
2.6.2. Dosajevanje morskega ločkovja na izbrana mesta v laguni	250,00 €	PP 153238	strokovnjak-botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti
2.6.3. Dosajevanje drugih vrst po navodilih botanikov (po potrebi)	500,00 €	PP 153238	strokovnjak-botanik	priprava rastišča za vnos semen obmorske triroglje ter 1 sejanje
SKUPAJ	33.400,00 €			

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V 2018 se nadaljuje upravljanje zapornice na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno Škocjanskega zatoka, za vzdrževanje sladkovodnega značaja Jezerca. V načrtu je tudi manjša sanacija preliva, predstavljena iz 2016. S tem se ohranja sladkovodni značaj območja s sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujejo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice. Za doseganje tega je treba smiselno nadaljevati z zmanjševanjem števila oziroma vpliva tujerodnih vrst želv *Trachemis sp.* bodisi z izlovom in preselitvami v nadzorovano okolje, kjer bosta preprečena ali vsaj zmanjšana njihovo nadaljnje razmnoževanje in vpliv na domorodno vrsto bodisi v zavetišča, ko bodo vzpostavljena, ali drugam skladno z zakonodajo s področja varstva pred tujerodnimi vrstami, ki se pripravi na podlagi nove zakonodaje EU. Aktivnosti povezane z izlovom tujerodnih želv bomo v bodoče izvajali s pomočjo prostovoljcev DOPPS, in sicer v obdobju od maja do septembra.

V sklopu aktivnosti za prenehanje vrtničarske dejavnosti na območju Jezerca sta nujna osebni in nerepresivni pristop ter komunikacija z vrtničarji, h kateri zaradi drugih prioritet upravljavec doslej še ni pristopil, tako da so se aktivnosti začele proti koncu 2017, glavnina pa bo izvedena v 2018. Vrtničarje, ki trenutno obdelujejo manjše površine na obravnavanem območju, bomo seznanili z varstvenimi režimi ter jih vključili v odstranjevanje vrtničarske infrastrukture po opustitvi vrtničarstva. Le morebitne ekstremne konfliktno situacije se bodo obravnavale po pravni poti v okviru pristojnosti naravovarstvenih nadzornikov in v sodelovanju z inšpekcijo po potrebi.

Ključnega pomena za vzpostavitev ugodnega ohranitvenega stanja območja sta tudi nadaljevanje sodelovanja z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja območja s Škocjanskega hriba in sodelovanje s predstavniki Slovenskih železnic za izboljšanje praks zatiranja vegetacije s herbicidi ob železniški progi.

Preglednica 3: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 3

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	- €	PP 153238	-	1 x letno pregled in vzdrževanje preliva
3.2. Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				
3.2.1. Komunikacija z vrtničarji za prenehanje vrtničarske dejavnosti na območju Jezerca	- €	PP 153238		komunikacija z vrtničarji (ustno in pisno opozorilo NN), v primeru vztrajanja izrekanje globe in nad. postopki
3.2.2. Odstranitev vse vrtničarske infrastrukture	- €	PP 153238		enkratna odstranitev po ustrezni komunikaciji/ postopkih
3.2.4. Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	- €	PP 153238		redna komunikacija z MOK
3.2.5. Sodelovanje s SŽ za izboljšanje praks zatiranja vegetacije ob železniški progi, ki poteka mimo varovanih naravnih okolij	- €	PP 153238		po potrebi
3.3. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	250,00 €	PP 153238		št. rastlin po potrebi
3.3.2. Izlov in odstranitev tujerodnih vrst želv v kontrolirano okolje	400,00 €	PP 153238	prostovoljci	izlov tujerodnih želv (do 30 osebkov) z vršami v obdobju od maja do septembra
3.3.3. Komunikacija z vrtničarji za odstranitev domačih živali z območja Jezerca	- €	PP 153238		št. komunikacij po potrebi
3.4. Upravljanje vegetacije				
3.4.2. Dosajevanje grmovnic po potrebi	200,00 €	PP 153238		zasaditev vrbovja (10 podtaknjencev različnih vrst vrb)
SKUPAJ	850,00 €			

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja južno od izliva Badaševice

Za preprečitev motenj na gnezdilke in druge vrste ptic, ki ta prostor uporabljajo za prenočevanje, je ključno nadaljevanje sodelovanja z Mestno občino Koper, VURS ter Obalnim društvom proti mučenju živali za odstranitev neuradnega zatočišča oziroma preselitev teh mačk v primeren azil ali pa preprečitev možnosti dostopa mačkam na območje naravnega rezervata.

V letu 2018 se skladno z načrtom upravljanja začnejo tudi aktivnosti za odkup zemljišča na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu, ki je bilo z uredbo o naravnem rezervatu leta 2013 vključeno v meje zavarovanega območja. V letu 2018 načrtujemo izvedbo vseh potrebnih pripravljalnih aktivnosti (cenitve, parcelacije), v kolikor bodo te potekale brez zapletov, pa tudi odkup parceliranega zemljišča znotraj meja NRŠZ, če bodo za to zadostovala sredstva, ki jih ima ARSO trenutno v ta namen.

Preglednica 4: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 4

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
4.1 Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
4.1.1. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za odstranitev nelegalno naseljenih mačk	- €	PP 153238	-	po potrebi
4.3. Odkup zemljišč na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu				
4.3.1. Sodelovanje pri izvedbi cenitev (po potrebi) in parcelacije zemljišč	1.500,00 €	PP 153238	MOP/ ARSO, podizvajalci	1 cenitev, 1 parcelacija
4.3.2. Sodelovanje pri odkupih zemljišč od lastnikov, ki so temu naklonjeni (npr. Telekom), s strani države	10.000,00 €	PP za odkupe zemljišč (ARSO)	MOP/ ARSO, podizvajalci	1 vpis v ZK, zaznamki sestankov, komunikacije (pogojno ob uspešno izvedeni predhodni akt.)
SKUPAJ	11.500,00 €			

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja naravnega rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti Naravnega rezervata Škocjanski zatok je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih. Za doseganje cilja 5 v letu 2018 skladno z načrtom upravljanja načrtujemo:

1. nadaljevanje rednega spremljanja stanja habitatnih tipov sladkovodnega dela naravnega rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst;
2. nadaljevanje rednega spremljanja stanja habitatnih tipov brakičnega dela naravnega rezervata z obrobjem, vključno s tujerodnimi rastlinskimi vrstami;
3. redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti, ki je bil izdelan v okviru projekta AdriaWet 2000 (tedenski popisi celotnega območja, dnevni popisi, kartirni popisi gnezdil, posebni popisi) z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljavskih izhodišč in ustreznih objav;
4. sistematične raziskave različnih živalskih skupin (morskih tujerodnih in škodljivih (patogenih) organizmov) ki bodo potekale v okviru državnega monitoringa tujerodnih organizmov v morju;

5. spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije najpomembnejših skupin (herpetofavna s poudarkom na močvirski sklednici, kačji pastirji, metulji, ozki vrtenec, netopirji) bomo zaradi težav pri pridobivanju projektnih finančnih sredstev v bodoče izvajali zaposleni z vključevanjem prostovoljcev DOPPS;
6. spremljanje stanja ihtiofavne, v kolikor bodo za to pridobljeno dodatno (projektno) financiranje (v nabor bodo vključene tudi sistematične raziskave zgoraj navedenih);
7. izvedba monitoringa živega sveta v okviru projekta IMPRECO (izbor skupin bo določen na začetku izvajanja projekta – skupine bodo s seznama NU in rezultati opisani v letnem poročilu).
8. spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice;
9. spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode, v kolikor bo monitoring z njihove strani spet vzpostavljen, analiza aktivnih snovi herbicidov in njihovih razgradnih produktov ter spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu za namene sprotnih prilagoditev upravljanja.

Preglednica 5: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
5.1 Redni monitoring				
5.1.2. Monitoring ptic	400,00 €	PP 153238	-	52 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdičk, 10 do 15 posebnih popisov gnezdičk s kanujem, 15 do 20 dni spremljanja stanja selivk z obročkanjem
5.1.6. Monitoring močvirske sklednice	500,00 €	Lastna dejavnost	prostovoljci	spremljanje stanja ob izlovu tujerodnih vrst želv obdobju od maja do septembra
5.1.9. Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije	- €	PP/ projektno		4 popisi po metodologiji/1 poročilo
5.1.11. Monitoring ozkega vrtenca	100,00 €	Lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka	vzorčenje ozkega vrtenca 1x letno
5.1.12. Monitoring netopirjev	100,00 €	Lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim detektorjem v obdobju od aprila do oktobra
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	PP 153238	-	sprotno beleženje opažanj
5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	PP 153238	-	sprotno beleženje opažanj
5.2. Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin				
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov	2.000,00 €	PP 153238	strokovno usposobljen podizvajalec	1x kartiranje na celotnem območju sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo
5.2.2. Kartiranje brakične lagune z obrobjem		PP 153238	strokovno usposobljen podizvajalec	kartiranje lagunarnega dela NRŠZ/70 ha/1 poročilo
	2.250,00 €			

5.2.3. Kartiranje redkih, oziroma novih rastlinskih vrst vsaka 3 leta (ob kartiranju HT)	- €	PP 153238	strokovno usposobljen podizvajalec	popis rastlinskih vrst v okviru popisa HT sladkovodnega in brakičnega dela rezervata
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	- €	PP 153238	strokovno usposobljeno podizvajalec	sprotno spremljanje ob kartiranju in dosajevanju
5.3. Raziskave stanja NV in biotske raznovrstnosti				
5.3.1. Raziskava morskih tujerodnih organizmov	- €	MKGP	strokovno usposobljen podizvajalec	izvedba v okviru državnega monitoringa tujerodnih organizmov v morju
5.3.2. Raziskava planktona bentoških, eratnih in sedentarnih mnogoščetincev (poglobljena)	- €	MKGP	strokovno usposobljen podizvajalec	izvedba v okviru državnega monitoringa tujerodnih organizmov v morju
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	- €	PP 153238	ZRSVN	1 ocena stanja NV
5.4. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ				
5.4.1. Redni vnos in digitalizacija podatkov	200,00 €	Lastna dejavnost	-	52 tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdičk
5.4.2. Obdelave podatkov	- €	PP 153238	-	obdelani vsi podatki
5.4.3. Priprava upravljaljskih izhodišč	- €	PP 153238	-	po potrebi (v primeru sprememb)
5.4.4. Priprava poročil in člankov, objav na spletu	- €	PP 153238	-	vsaj 1 objava
5.5. Spremljanje kakovosti in nivojev vode				
5.5.1. Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	- €	PP 153238	-	12 popisov/ 1 poročilo
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih letah in mareografu	- €	PP 153238	-	redno spremljanje ob terenskih obhodih nadzornikov
5.6. Priprava poročil o stanju NRŠZ				
5.6.1. Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljaavec	- €	PP 153238	-	1 poročilo
5.6.2. Pregled poročil podizvajalcev monitoringa in raziskav in vključevanje njihovih rezultatov in priporočil v nadaljnje upravljanje	- €	PP 153238	-	pregled poročil glede na izvedene monitoringe/ kartiranje (pogojno)
SKUPAJ	5.550,00 €			

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Lokacija v urbanem okolju v določenih segmentih pomeni prednost za naravni rezervat, vsekakor pa to ne velja za izpostavljenost negativnim urbanim vplivom. Med temi izstopajo onesnaženje vodnih virov, s katerimi se napaja naravni rezervat, kot tudi negativni vplivi hrupa in svetlobnega onesnaževanja. Med temeljnimi izhodišči za doseganje cilja 6 so zato predvsem naloge sodelovalne narave, s katerimi bomo skušali spodbujati pozitivne okoljske spremembe v lokalnem okolju in usmerjati aktivnosti za njihovo doseganje, vsekakor pa so in morajo biti rezultat širšega družbenega soglasja in zahtevajo tudi večji krog vpletenih deležnikov, tako javnih kot zasebnih.

Načine delovanja na posameznih področjih je treba formalizirati s sprejetjem poslovnikov oziroma načrtov ukrepanja (npr. poslovnik o pretokih vode po levem razbremenilniku Rižane – Ari, obveščanje v primeru onesnaženj, načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitijskih nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice itd.) in jih izvajati. Na področju varstva pred hrupom je Luka Koper kot poglavitni vir hrupa v širši okolici Škocjanskega zatoka predvsem zaradi tranzita v pristanišče in iz njega že začela z iskanjem alternativnih rešitev, ki jih je upravljavec rezervata v zadnjih letih dejavno spodbujal. Pri tem se kot najperspektivnejša tehnična rešitev kaže uporaba konsolidiranega sedimenta z luškega dna pod pogojem, da se v ta namen pridobijo projektno financiranje in vsa soglasja za izvedbo. Luka Koper d.d. in ZAG sta kot partnerja širšega nacionalnega konzorcija v drugi polovici leta 2016 pričela z iskanjem tehničnih rešitev za konsolidacijo sedimenta brez žganja v okviru projekta Izkoriščanje potenciala biomase za razvoj naprednih materialov in bio-osnovanih produktov, ki ga vodi Inštitut za celulozo in papir. V letu 2018 bomo nadaljevali s sodelovanjem z njimi, pa tudi z iskanjem drugih možnosti za protihrupno zaščito, tudi z nadaljevanjem dogovorov z MOK in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice in s sodelujočimi skušali zagotoviti vsaj postavitev (testnega) dela protihrupne ograje. Pri tem se upoštevajo usmeritve za ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov iz okolice – vzpostavitev protihrupnih ograj (PHO) in podobnih ovir iz načrta upravljanja. Pomembno je tudi sodelovanje odbora za naravni rezervat.

Preglednica 6: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 6

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1. Sodelovanje z ARSO in lokalnimi akterji za pospešitev sprejema protokola pretokov vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	- €	PP 153238	-	sprejet pisni protokol
6.1.2. Redno usklajevanje med izvajanjem protokola z izvajalcem javne VG službe/rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	- €	PP 153238	-	redne komunikacije ob spremembah režima
6.1.3. Sodelovanje s SVOM, Luko Koper in ostalimi lokalnimi akterji v smeri preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	- €	PP 153238	SVOM, Luka Koper, Center za obveščanje	2 zabeležki ali komunikacij, redno čiščenje baraže

6.1.4. Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation	- €	PP/projektno	druge evropske države	spremljanje novic/po potrebi komunikacija
6.1.5. Sodelovanje z URSZR in redna usposabljanja v okviru Načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitiij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice (po potrebi)	- €	URSZR	URSZR	sprejet Načrt ukrepanja ob pojavu zaoljenih ptic v okviru Državnega načrta zaščite in reševanja ob onesnaženju na morju
6.2. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke (Ara, morje)				
6.2.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	- €	PP 153238	odgovorni akterji, strokovni zavod	3 komunikacije/ zabeležke
6.2.2. Angažiranje drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	- €	PP 153238	druge odgovorne javne službe	po potrebi
6.3. Preprečevanje negativnih vplivov hrupa				
6.3.1. Sodelovanja z Luko Koper pri iskanju inovativnih rešitev za postavitev PHO iz predelanega luškega sedimenta (stroški PHO niso vključeni, predmet predhodnega projekta)	- €	PP/ projektno	Luka Koper, ZAG in drugi vključeni akterji	vsaj 5 komunikacij
6.3.2. Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	- €	PP/ projektno	MOK, strokovni zavod, Odbor, drugi akterji	vsaj 5 komunikacij
6.3.3. Postavitev PHO*	75.000,00 €	projektno	partnerji, upravljavci cest in resorne javne službe	postavitev vsaj testnega dela PHO (pogojno ob pridobitvi financiranja)
6.4. Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja				
6.4.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja in uskladitvijo osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	- €	PP 153238	strokovni zavod, Odbor, inšpekcija, lokalni akterji	1 komunikacija/ zabeležka
6.5. Ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev				
6.5.1. Ozaveščanje, opozarjanje in podajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	- €	PP 153238	strokovni zavod, Odbor	1 komunikacija/ zabeležka

6.5.2. Obveščanje in aktivno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja
6.5.3. Aktivno vključevanje deležnikov, zainteresiranih javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 153238	lokalni deležniki, zainteresirana javnost	Vsaj 5 udeležencev
SKUPAJ	75.000,00 €			

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Delo naravovarstvenih nadzornikov Naravnega rezervata Škocjanski zatok bo v letu 2018 vključevalo te naloge:

- neposredni nadzor v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima in pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije,
- občasni obhodi po okolici rezervata zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat,
- nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del vseh drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala,
- priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja,
- vzpostavitev informacijskega sistema za podporo delu prekrškovnih organov, ki ga bo financiral MOP (za uporabo sistema bomo uporabljali obstoječo računalniško opremo, zato nakupa ne načrtujemo),
- redno izobraževanje nadzornikov za zagotavljanje delovanja s polnimi pooblastili.

Vse naštetе aktivnosti se izvajajo skladno z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki po Zakonu o ohranjanju narave ter na podlagi pooblastil po Zakonu o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 in nadaljnji) in Zakonu o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 in nadaljnji). V NRŠZ so konec leta 2017 stalno delovali dva naravovarstvena in en prostovoljni nadzornik ob občasni pomoči treh prostovoljnih nadzornikov (ena zaposlena ter dva prostovoljca), ki so jeseni 2016 uspešno opravili izpit na MOP ter s tem zaključili prvo fazo izobraževalnega procesa. DOPPS je v funkciji prekrškovnega organa že odprl podračune pri UJP za nakazila glob in stroškov postopkov, pripravil vse formalne dokumente skupaj s plačilnimi nalogi ter objavil imena naravovarstvenih nadzornikov na spletni strani. V letu 2018 načrtujemo še dokončanje internega pravilnika o delovanju nadzorne službe znotraj DOPPS ter postavitev informacijskega sistema za podporo delu prekrškovnih organov, ki ga bo financiral MOP. Za začetek opravljanja dela naravovarstvenih nadzornikov, predvsem izrekanja glob, je v letu 2018 je nujna še izvedba nabave vsaj 3 kompletov zakonsko predpisanih uniform.

Preglednica 7: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 7

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
7.1 Naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblaščen izvajalci				
7.1.1. Redni dnevni obhodi po učnih poteh z namenom nadzora nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	- €	PP 153238	-	vsaj en obhod dnevno
7.1.2. Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima	- €	PP 153238	-	vsaj en obhod tedensko
7.1.3. Opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev režima kot tudi oseb, ki sicer režima ne kršijo, a njihovo vedenje ni primerno	- €	PP 153238	-	po potrebi
7.1.4. Izrekanje glob v primerih ponovitev kršitev varstvenega režima in v drugih primerih, ko opozorilo ni dovolj	- €	PP 153238	-	po potrebi
7.1.5. Vključevanje policije in inšpekcijskih služb v primeru hujših kršitev	- €	PP 153238	-	po potrebi
7.1.6. Občasni obhodi po okolici NRŠZ z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	- €	PP 153238	-	en obhod mesečno
7.1.7. Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah, kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ	- €	PP 153238	-	dnevno obveščanje po potrebi
7.1.8. Opremljenost nadzornikov z zakonsko predpisanimi uniformami	4.648,00 €	PP 153242/lastna dejavnost	MOP	3 kompleti najbolj potrebnih delov uniforme NN/PN
7.1.9. Opremljenost nadzorne službe z električnimi vozili	1.300,00 €	Podnebni sklad	MOP	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe
7.2. Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici				

7.2.2. Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, izgradnja aktivne PHO, itd.)	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.3. Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.4. Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov), ki so dovoljena kot izjeme od varstvenih režimov	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.3. Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov				
7.3.1. Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	- €	PP 153238	ministrstvo	skupaj 8 nadzornikov s pooblastilom po ZON
7.3.2. Izobraževanje za nadzornike za prekrškovno pooblastilo in vodenje postopkov po ZUP	700,00 €	PP 153238	Ministrstvo za notranje zadeve	skupaj 2 nadzornika s pooblastilom po ZP in 1 nadzornik s pooblastilom po ZP-1 in po ZUP
SKUPAJ	6.648,00 €			

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Cilj je osredotočen na upravljanje obiska, ki obsega celoten sklop načrtovalskih, izvedbenih in evalvacijskih aktivnosti, namenjenih pripravi in izvedbi vsebinskih programov za obiskovalce ter vzpostavitvi in ureditvi primerne infrastrukture in opreme, kot tudi vse druge aktivnosti upravljavca za doseganje enega od namenov naravnega rezervata – spoznavanja in doživljanja narave.

Za doseganje cilja 8 je v načrtu obsežen sklop nalog in aktivnosti, povezan z izvedbo izobraževalnih programov za obiskovalce, s sprejemom, usmerjanjem in osnovnimi storitvami za obiskovalce ter z drugimi predstavitvami naravnega rezervata zunaj območja, ki v letu 2018 sloni že na izkušnjah obiskovanja iz leta 2016 in 2017. Poleg konkretne izvedbe programov so v okviru cilja 8 vključena tudi za vsa potrebna orodja za doseganje tega cilja, od nakupa opreme do razvoja in priprave učnih pripomočkov in interpretacije, izobraževalnih in promocijskih materialov, priprave in izvedbe razstav ter evalvacije izvedenih programov.

Pomembni so tudi izobraževanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za tako izvedbo programov, ki bodo kar najbolj prispevali k doseganju ciljev naravnega rezervata, ter ustrezno spremljanje uspešnosti in ovrednotenje programov. Sem spada tudi zavarovanje odgovornosti za obiskovalce. Na področju dela s turisti je treba upoštevati varstvene in razvojne usmeritve za področje turizma v naravnem rezervatu iz načrta upravljanja.

Preglednica 8: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 8

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.1. Nabor programov (vsebine, oblikovanje cen, promocija)	- €	PP 153238	-	1 nabor programov
8.1.2. Koledar dogodkov (polletni, letni)	500,00 €	PP 153238	podizvajalci	polletni koledar dogodkov v okviru DOPPS, krajši promocijski koledarji dogodkov za promocijo v NR
8.1.3. Testiranje programov in koledarja dogodkov	- €	PP 153238	-	vsaj 2 testni izvedbi
8.1.4. Evalvacija programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev	100,00 €	PP 153238	strokovnjaki za evalvacijo in analizo podatkov	vsaj 200 vprašalnikov z analizo podatkov, knjiga vtisov
8.2. Izvajanje in nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa				
8.2.1. Delavnice in predstavitve za pedagoško osebje	50,00 €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 15-20 udeležencev
8.2.2. Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	- €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 4000 udeležencev
8.2.4. Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	- €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 3 študenti
8.2.5. Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	- €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 3 raziskovalne naloge
8.2.6. Dogodki in javne predstavitve mladih	500,00 €	PP 153238	ciljna skupina, (lokalni) deležniki, mediji	vsaj 2 dogodka/25 udeležencev
8.3. Razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje				
8.3.1. Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice*	1.500,00 €	projektno/lastna dejavnost	učitelji	priprava in tisk učnih pripomočkov za učence OŠ
8.4. Razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije				
8.4.1. Priprava konceptov in vsebin razstav in drugih interpretativnih gradiv	- €	PP 153238	-	pripravljene vsebine NRŠZ
8.4.2. Izvedba razstav in interpretacije	7.500,00 €	projektno (LIKE)	ilustratorji, fotografi, drugi strokovnjaki, oblikovalci, tiskarji	naprava za prikaz digitalnih interpretativnih vsebin
8.4.3. Vzdrževanje razstav in interpretacije	500,00 €	PP 153238	-	vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)
8.5. Razvoj in priprava virtualne, multimedijske in filmske interpretacije				

a) Mobilna aplikacija				
8.5.1. Promocija mobilne aplikacije	- €	lastna dejavnost	-	NEXTO / vsaj 3 objave
8.5.2. Redno vzdrževanje (nadgradnje, posodobitve vsebin)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 dopolnitev
b) Izobraževalni in promocijski filmi				
8.5.5. Produkcija predstavitvenega filma o NRŠZ iz obstoječih posnetkov s posodobitvami*	2.000,00 €	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	dokončna izdelava predstavitvenega filma o NRŠZ
8.5.6. Snemanje in produkcija kratkih izobraževalnih filmov*	900,00 €	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	vsaj 1 kratek izobr. film (pogojno)
c) Spletna kamera in druge vsebine za glavni zaslon				
8.5.7. Dobava in montaža on-line snemalnih sistemov (npr. gnezdenje na polojih) s prikazom na glavnem zaslonu v recepciji in/ali spletni strani/FB*	- €	projektno/ lastna dejavnost	podizvajalec	1 on-line sistem (pogojno ob pridobitvi financiranja)
8.5.8. Foto/video natečaji za obiskovalce-fotografe/snemalce in prikaz najboljših posnetkov na glavnem zaslonu	- €	lastna dejavnost	fotografi, snemalci	foto natečaj s periodičnim izborom najboljših posnetkov
8.5.9. Priprava tematskih PPT predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	- €	lastna dejavnost	-	1 predstavitev
8.5.10. Priprava dnevnih novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novice iz rezervata)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 novica tedensko
8.6. Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce				
8.6.1. Nabor izdelkov in storitev, ki se bodo dejansko realizirali	- €	lastna dejavnost	-	1 seznam
8.6.2. Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in ostalih prodajnih artiklov	15.000,00 €	lastna dejavnost	podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na fin.možnosti
8.6.3. Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblikovanje ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih pridelkov/produktov in storitev ter izvedba dogovorov	- €	lastna dejavnost	lokalni ponudniki	Vsaj 2 dogovora
8.6.4. Redno naročanje, dostave, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta	10.000,00 €	lastna dejavnost	dobavitelji, dostava	obseg glede na fin.možnosti in dogovore
8.6.5. Izvedba vodenj in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 5000 udeležencev

8.7. Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1. Redno delovanje recepcije v času obratovanja centra	4.500,00 €	PP 153238	honorarni sodelavci	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra
8.7.2. Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	- €	PP 153238	-	vsaj 10000 usmerjenih obiskovalcev
8.7.3. Delovanje okrepčevalnice	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 20.000€
8.7.4. Prodaja izdelkov in spominkov v trgovinici	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 7.500€
8.7.5. Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce	2.100,00 €	lastna dejavnost	zavarovalnica	1 sklenjena polica
8.7.6. Določitev dnevnega maksimuma obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	- €	PP 153238	-	1 sklop aktivnosti
8.8. Predstavitve NRŠ izven območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje, itd.				
8.8.1. Priprava promocijskih gradiv o NRŠ (predstavitvena zloženska, letak, vodnik, pingvin, itd)*	4.500,00 €	projektno/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vsaj 3 razl. predst.gradiva /naklada glede na fin.možnosti
8.8.2. Redne predstavitve NRŠ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam*	200,00 €	projektno/ lastna dejavnost	ciljne skupine	3 predstavitve/ vsaka po 20 udeležencev
8.8.3. Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmih in lokalnih sejmskih in podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)*	250,00 €	projektno/ lastna dejavnost	ostala ZO, ministrstvo, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 1 sejem v sodelovanju z ostalimi ZO in MOP (Narava zdravje)
8.8.4. Sodelovanje/predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji*	200,00 €	projektno/ lastna dejavnost	organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/50 obiskovalcev
8.8.5. Oglaševanje v primernih medijih*	250,00 €	projektno/ lastna dejavnost	oglaševalci	po potrebi
8.9. Usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce				
8.9.1. Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije	300,00 €	PP 153238	organizatorji izobraževanj, zun.strokovnjaki	po potrebi
8.9.2. Periodično usposabljanje vodnikov (prostovoljcev, študentov, vodnikov s turistično licenco za določene ciljne skupine)	100,00 €	lastna dejavnost	ciljne skupine/ vodniki	vsaj 1 usposabljanje za prostovoljce in študente/ 10-15 udeležencev
8.10. Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				

8.10.1. Sodelovanje z MOK za vzpostavitev linije mestnega avt. prometa do vhoda v NRŽZ in uporabo okolju prijaznih avtobusov	- €	projektno	Občinska uprava MOK/Direkcija RS za ceste	vsaj 2 komunikaciji/zabeležki za pripravo projektne vloge za povezavo in avtobus
8.10.3. Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za vzpodbujanje dostopa do NRŽZ s kolesi	- €	PP 153238	Kolesarska mreža Obala	vsaj 2 sestanka
SKUPAJ	50.950,00 €			

Cilj 9: Vzpostavljane, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

V letih 2014 in 2015 zgrajena infrastruktura za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrtih razgledišč,
- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,
- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljavca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki so se izkazale za nujne, čeprav niso bile predvidene v projektu za izvedbo del. Leto 2017 je bilo zaznamovano z dolgotrajnimi usklajevanji med investitorjem, uporabnikom, projektantom in izvajalcem del v zvezi z odpravo napak pri projektu »Objekti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok. Kljub večkratnim pozivom vodilnemu izvajalcu del, da v čim krajšem času pristopi k reševanju napak zaradi preprečevanja nastajanja nadaljnje škode na objektih ter lažjega upravljanja, le-ta napak ni saniral. MOP se je kot investitor odločil napake odpraviti sam, za kritje stroškov pa je bila oktobra 2017 unovčena bančna garancija.

Skupaj z MOP bomo nadaljevali z ugotavljanjem in koordinacijo odpravljanja pomanjkljivosti, dokler nepravilnosti in napake na novozgrajenih objektih ne bodo v celoti odpravljene. Skrbeli bomo tudi za redno čiščenje in vzdrževanje objektov ter ureditev za obisk.

V ta sklop smo uvrstili tudi polnilnico za električna vozila skupaj s pripravljalnimi deli in nakup električnega delovnega vozila, ki bo v prvi vrsti namenjeno vzdrževanju površin, ki jih uporabljajo obiskovalci. Glavnino sredstev za nakup tega vozila bo zagotovila Luka Koper iz sponzorskih sredstev.

Preglednica 9: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 9

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradb.dov.				
9.1.3. Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in druge ureditve skladne z varstvenimi in razvojnimi cilji NR)	850,00 €	PP 153238	botanik in drugi eksperti	okvirno 150 sadik grmovnic/dreves posajenih okoli centra in opazovališč, 100 v bližini hleva

9.4. Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV

9.4.1. Redno tekoče vzdrževanje objektov	8.000,00 €	PP 153238	-	Ureditev delavnice, izolacija cevi v hlevu, elektrifikacija barake; redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vodeni dnevnik
--	------------	-----------	---	--

9.5. Dnevno obratovanje in upravljanje objektov

9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine med obratovalnim časom (vključeni osn. stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	40.730,00 €	1- Luka Koper in lastna dejavnost, 2- Podnebni sklad, 3- PP 153238	-	1-električno delovno vozilo, 2-električna polnilnica s predpripravo, 3-redne upr. dejavnosti
9.5.2. Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	6.000,00 €	PP 153238	zavarovalnica	1 zavarovalna polica, urejeno varovanje
9.5.3. Redno čiščenje vseh objektov kot tudi posebnih površin	7.500,00 €	PP 153238	podizvajalci	redno dnevno čiščenje WC-jev ter občasno generalno čiščenje centra in opazovalnic
SKUPAJ	63.080,00 €			

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Splošne naloge in dela v okviru cilja 10 so podporne narave ter obsegajo naloge in aktivnosti za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje, komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja ter izvedbo drugih upravljaljskih nalog v skladu z Uredbo o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o načrtu upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave. Poleg temeljnih nalog s področja poslovanja, organizacije dela in pridobivanja zadostnih finančnih sredstev za izvedbo upravljanja Škocjanskega zatoka in vseh s tem povezanih aktivnosti je v ta sklop vključeno tudi sodelovanje v vzpostavljenih nacionalnih in mednarodnih partnerstvih, ki je že v preteklosti prinašalo pozitivne vplive na učinkovitost upravljanja, npr. AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije itd., pa tudi sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in Zavodom RS za varstvo narave.

Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi so poleg stalnega zagotavljanja dostopa do informacij o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok v načrtu predvsem redno delo z mediji, organizacija in izvedba dogodkov kot tudi posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja glavnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Instagram.

Preglednica 10: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 10

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1. Priprava predlogov letnih programov dela na podlagi NU	- €	PP 153238	Odbor	1 odobren letni program dela
10.1.2. Priprava letnih in drugih poročil o delu	- €	PP 153238	Odbor	1 odobreno letno poročilo
10.1.3. Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	- €	PP 153238	strokovni zavod	del letnega poročila
10.1.5. Zagotavljanje pogojev za delovanje odbora za naravni rezervat	- €	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja/ 3-4 sklepi
10.1.6. Poslovna administracija (vključeni letni stroški telefonije, poštšina, drobni inventar, pis.material itd.)	6.300,00 €	PP 153238	-	popoln arhiv
10.2. Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela				
10.2.1. Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	- €	PP 153238	-	8,1 FTE redno zaposlenih, 0,6 FTE honorarcev
10.2.2. Aktivno vključevanje prostovoljcev v upravljalvske aktivnosti	200,00 €	lastna dejavnost	prostovoljci	20 prostovoljcev/ 200 prost.ur.
10.2.3. Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela	100,00 €	PP 153238	organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	vsaj 1 izobraževanje
10.2.4. Redni koordinacijski sestanki/ kolegiji ekipe NRŠZ	- €	PP 153238	-	vsaj 10 kolegijev
10.2.5. Vodenje in koordinacija ekipe NRŠZ	- €	PP 153238	-	vsaj 20 komunikacij/ zabeležk
10.2.6. Stroški poti za izvedbo nalog	4.200,00 €	PP 153238	-	ca. 150 nalogov
10.2.7. Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni itd.)**	3.200,00 €	projektno/ lastna dejavnost	-	1-2 osebna računalnika, barvni tiskalnik ali multifunkcijska naprava, telefoni in druga oprema po potrebi
10.3. Naloge za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŠZ				
10.3.1. Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	- €	PP 153238	Odbor, ministrstvo	vsaj 185.660€
10.3.2. Lastni prihodki upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŠZ	- €	PP 153238	-	ca. 67.125€
10.3.3. Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	- €	PP 153238	-	ca. 5.000€

10.3.4. Priprava projektne vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter vodenje potrjenih projektov	- €	PP 153238	-	vsaj 2 vlogi, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi
10.3.5. Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	4.000,00 €	PP 153238	zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo
10.3.6. Finančno vodenje in administracija	- €	PP 153238	zunanje računovodstvo	arhiv
10.4. Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave				
10.4.1. Sodelovanje v in periodično vodenje Skupnosti ZO Slovenije	150,00 €	PP 153238	upravljavci ZO	3 zabeležke, 2 skupna produkta
10.4.2. Sodelovanje s partnerji omrežja Adriawet v smeri ohranjanja in nadgradnje dosedanjih rezultatov skupnega sodelovanja in projektov	150,00 €	PP 153238	partnerji mreže Adriawet	3 zabeležke, 1 skupni projekt
10.4.3. Izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni	- €	PP 153238	sorodne organizacije	5 komunikacij/ zabeležk
10.4.4. Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora Wetlands International	- €	PP 153238	ostali sodelujoči	3 zabeležke, glasovanje Wetlands Int.
10.4.5. Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanj in izkušenj oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ	30,00 €	PP 153238	sorodne organizacije	2 komunikaciji/ ali pismi o nameri, članstvo LAS Istre
10.5. Sodelovanje z pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1. Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odg. predstavniki okoljskega ministrstva	- €	PP 153238	ministrstvo	20 komunikacij/ zabeležk
10.5.2. Sodelovanje z ARSO na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	- €	PP 153238	ARSO	komunikacija po potrebi (glede na fin.možnosti)
10.5.3. Sodelovanje s strokovnim zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	- €	PP 153238	strokovni zavod	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk (po potrebi)
10.6. Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON				

10.6.1. Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	- €	PP 153238	prijavitelji	po potrebi
10.6.2. Sodelovanje z izvajalci javnih služb in uskladitev terminskih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	- €	PP 153238	izvajalci javnih služb	po potrebi
10.6.3. Priprava mnenj in strokovnih gradiv po potrebi	- €	PP 153238	strokovni zavod	po potrebi
10.6.4. Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	- €	PP 153238	ministrstvo z organi v sestavi	1 dodatna akt./zabeležka
10.7. Delo z mediji in dogodki				
10.7.1. Priprava sporočil za javnost	- €	PP 153238	-	vsaj 1 sporočilo za javnost
10.7.2. Organizacija novinarskih konferenc	- €	PP 153238	-	-
10.7.4. Drugi dogodki (za medije in povabljene), okoljski dnevi	500,00 €	PP 153238	zunanji izvajalec (katering)	vsaj 2 dogodka, vsaj 20 udeležencev na dogodek
10.7.5. Spremljanje in analiziranje objav v medijih	500,00 €	PP 153238	zunanji izvajalec	vsaj 50 objav, vsaj 1 analiza
10.8. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani				
10.8.1. Priprava in objava novic	- €	PP 153238	-	vsaj 2 objavi na mesec
10.8.2. Priprava in objava novih poglavij, podstrani npr.: metulji, hrošči, kačji pastirji, sladkovodne rastline...	- €	PP 153238	-	vsaj 2 nova podpoglavja
10.8.3. Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	- €	PP 153238	-	vsaj 1 posodobitev v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov
10.9. Facebook, Instagram				
10.9.1. Promocija FB strani (www.facebook.com/skočjanskizatok)	- €	PP 153238	-	preseči 2300 všečkov na strani
10.9.2. Priprava in objava novic (FB in Instagram, po objavi profila)	- €	PP 153238	-	vsaj 1 objava na teden
10.9.3. Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB profil)	- €	PP 153238	-	vsaj 2 albuma fotografij
10.9.5. Promocija Instagram/Twitter profila	- €	PP 153238	-	promocija Twitter/Instagram profila
10.10 Skupne PR naloge/aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji				
10.10.1. Urejanje spletne strani Skupnosti ZO - www.parkislovenije.si	244,00 €	PP 153238	upravljavci ZO	urejanje spletne strani Naravni parki Slovenije
10.10.2. Spletna stran projekta AdriaWet 2000 http://www.adriawet2000.eu	100,00 €	PP 153238	partnerji mreže AdriaWet	urejanje spletne strani AdriaWet 2000
10.10.3. FB stran/profil projekta AdriaWet 2000	- €	PP 153238	partnerji mreže AdriaWet	urejanje FB strani AdriaWet 2001

10.11. Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ

10.11.1. Vodenje arhiva vseh informacij o NRŠZ	- €	PP 153238	-	1 arhiv
10.11.2. Objavljanje relevantnih informacij na spletni strani	- €	PP 153238	-	glede na povpraševanje
10.11.3. Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/ skupine	- €	PP 153238	-	glede na povpraševanje
SKUPAJ	19.674,00 €			

5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI

5.1. PROJEKTI V TEKU

V letu 2017 je bil v okviru programa ADRION (Interreg V-B, evropsko teritorialno sodelovanje 2014-2020) za financiranje potrjen projekt **IMPREGO** - »Common strategies and best practices to IMProve the transnational PROtection of ECOsystem integrity and services«. Glede na projektno prijavo bi se moral projekt v letu 2017 tudi že začeti, vendar je začetek zaradi daljših postopkov pogajanj in sklenitve pogodbe o financiranju predstavljen na 1. januar 2018. Projekt je namenjen mreženju in sodelovanju s podobnimi zavarovanimi območji v jadransko-jonski regiji na področju vrednotenja in ohranjanja mokrišč in njihovih ekosistemskih storitev. Vodilni partner projekta je Občina Staranzano, partnerji pa poleg DOPPS-a še Università del Salento, PI Sea and Karst Split, ADF iz Albanije in Crete iz Grčije. V fazi pogajanj smo morali predlagane stroške projekta znižati za skoraj 25%, nov proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NR Škocjanski zatok, znaša 174.794 €, lastno sofinanciranje pa je 15% (26.219 €).

V manjšem obsegu so aktivnosti v NR Škocjanski zatok vključene tudi v druge projekte DOPPS. Predvsem velja omeniti projekt **LIKE** (INTERREG SI-HR), v okviru katerega je predvidena digitalna interpretativna naprava za prikaz izobraževalnih vsebin, ki bo obiskovalcem na voljo jeseni 2018.

Ostale projektne prijave, ki so vključevale aktivnosti v NR Škocjanski zatok (AdriaWet 2020, Ecomove in LIFE FOR DRAVA) niso bile potrjene za sofinanciranje. Zaradi nepopolnega statusa enega od partnerjev je bila neuspešna tudi naša prijava na prvi razpis LAS Istra v 2017, na katerega smo se prijavi s projektom s področja oblikovanja in promocije lokalne turistične ponudbe (Igriva Istra), prijavo bomo ponovili na naslednjem razpisu.

5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

Med zgoraj naštetimi nepotrjenimi projekti si bomo glede na prioritetenost vsebin upravljanja NR Škocjanski zatok v 2018 prizadevali predvsem k ponovitvi prijave projekta LIFE FOR DRAVA. V to prijavo so bila uvrščena vzdrževalna dela v laguni Škocjanskega zatoka z vzpostavitvijo dodatnih gnezdilnih otokov za navadne in male čigre ter zmanjšanjem možnosti za dostop kopenskih plenilcev kot tudi zamenjava dotrajanega praga na Ari z zaporničnim sistemom, monitoring rib v naravnem rezervatu ter del izobraževalnih aktivnosti (cilji 1, 2, 5 in 8) v okvirni vrednosti 480.000 eur. Hkrati pa iščemo tudi možnosti za vključitev teh definiranih in finančno ocenjenih vsebin v druge (večje) projekte, predvsem v okviru LIFE programa. Pri tem je najbolj perspektivna vključitev v integrirani projekt »LIFE integrated project for enhanced management of Natura 2000 in Slovenia«, ki ga pripravlja MOP s širokim partnerstvom. Po prvih preverbah so naše vsebine primerne za vključitev, v decembru 2017 pa bomo sprejeli skupno odločitev, kako naprej v okviru LIFE programa.

Tudi v 2018 se bomo prijavljali tako na primerne mednarodne, kot tudi na lokalne razpise Luke Koper in MOK. Poleg tega načrtujemo tudi ponovitev prijave na naslednji razpis LAS Istra.

6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančne preglednice vsebujejo povzetek predvidenih stroškov in virov za izvedbo programa dela. V preglednici 11 so prikazani načrtovani stroški, ki so v delu, ki se financira iz PP 153238 in PP 153242, usklajeni s sredstvi, ki so predvidena v proračunu RS za leto 2018. Na prihodkovni strani so opredeljeni vsi viri za pokrivanje načrtovanih stroškov za izvedbo programa dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2018.

Stroški izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2018 znašajo 598.282,00 € oziroma 393.482,00 € brez stroškov, ki še nimajo zagotovljenega financiranja. Delež teh je visok, ker smo v program vključili del nalog in aktivnosti za 2018, kot izhajajo iz potrjenega Načrta upravljanja. Med skupnimi stroški je 61,4% namenjenih izvedbi varstvenih upravljavskih in nadzornih nalog, 38,6% pa nalogam urejanja obiska in ozaveščanja javnosti. Razvojne naloge so prisotne v minimalnem obsegu in jih zato posebej ne prikazujemo, kar je povezano s tipom zavarovanega območja in njegovimi cilji. Glede na obseg infrastrukture za obisk ter obisku in ozaveščanju namenjenih nalog skladno z Načrtom upravljanja tudi na daljši rok ocenjujemo, da bodo le-te višje od splošnih priporočil ministrstva (25-30%).

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s. p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28. 02. 2008.

Preglednica 11: Prikaz predvidenih stroškov izvedbe načrta upravljanja)

Cilji	1. Programski, materialni in investicijski stroški	2. Stroški delovnih ur vseh zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev
VARSTVENI CILJI		
Cilj 1	137.700,00 €	
Cilj 2	33.400,00 €	
Cilj 3	850,00 €	
Cilj 4	11.500,00 €	
Cilj 5	5.550,00 €	
Cilj 6	75.000,00 €	
Cilj 7	6.648,00 €	
Skupaj – stroški varstvenih nalog in aktivnosti:	270.648,00 €	61.635,00 €
DRUGI CILJI UPRAVLJANJA		
Cilj 8	50.950,00 €	
Cilj 9	63.080,00 €	
Cilj 10 – splošno	18.330,00 €	
Cilj 10 – PR	1.344,00 €	
SKUPAJ - stroški urejanja infrastrukture, obiska in ozaveščanja javnosti in splošnih podpornih akt.:	133.704,00 €	132.295,00 €

STROŠKI UPRAVLJANJA PO KATEGORIJAH

Programski in mat. stroški	104.922,00 €
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	25.000,00 €
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja	274.430,00 €
Stroški dela	193.930,00 €
SKUPAJ	598.282,00 €

2. Stroški redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev

Str. dela – redni	193.930,00 €
Str. dela – honorarni	7.000,00 €

Preglednica 12: Prikaz predvidenih virov financiranja izvedbe načrta upravljanja (v evrih)

Viri financiranja	Načrtovani zneski
1. pogodbeno sredstva in sredstva v pridobivanju:	
Proračunska postavka 153238	219.410,00 €
Proračunska postavka 153242	1.500,00 €
Lastni prihodki upravljavca	60.022,00 €
Prihodki iz naslova SKZGS (predlagana višina sredstev za leto 2018)	30.000,00 €
Sponzorska in druga sredstva Luke Koper d. d.	40.000,00 €
Projektno sofinanciranje (Adrion, Impreco)	18.900,00 €
Projektno sofinanciranje (Interreg SI-HR, LIKE)	7.500,00 €
Podnebni sklad (el. polnilnice)	6.150,00 €
ARSO za odkup zemljišča ob Telekomu (rezervirana sredstva)	10.000,00 €
SKUPAJ 1	393.482,00 €
2. potencialni viri, iz katerih je prihodke še potrebno zagotoviti (označeno z * v poglavju 4 Letni program aktivnosti):	
Program izvajanja javne službe urejanja voda/ Sklad za vode za investicijska vzdrž. dela v javno korist / MOK in investitorji GORC Sermin II / projektno LIFE	120.000,00 €
Projekti, povečanje lastnih prihodkov upravljavca, sponzorstva in donacije	84.800,00 €
SKUPAJ 2	204.800,00 €

Preglednica 13: Prikaz predvidenih stroškov za financiranje iz naslova sredstev SKZGS v letu 2018

Vrsta stroška	Načrtovani zneski
Ukrepi v okviru cilja 1, ki so v preglednici 1 označeni s financiranjem SKZGS	15.700,00 €
Stroški dela za izvedbo varstvenih ciljev 1-4 (redno zaposleni)*	14.300,00 €
SKUPAJ	30.000,00 €

* Opomba: stroški redno zaposlenih so podrobneje prikazani v preglednici 16.

7 KADROVSKI NAČRT

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2018, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, po sedanjih ocenah znaša 8,23 FTE. Letni program dela bo v letu 2018 izvedlo 8 stalno zaposlenih v rezervatu (strokovni vodja rezervata, poslovni sekretar-receptor, receptor II-vodnik koordinator izobraževanja, koordinator za izobraževanje in PR in trije naravovarstveni nadzorniki za polni delovni čas). S tako strukturo in številom zaposlenih je ob doseganju ciljev tega programa dosežen tudi eden od pričakovanih rezultatov operacije Objekti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, pomemben zaradi upravičenosti stroškov investicije.

Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še ornitolog, poslovna sekretarka, direktor in vodja financ. V načrtu je tudi imenovanje izkušenega strokovnega kadra na mesto vodje sektorja naravni rezervati na DOPPS, po katerem bo le-ta od direktorja prevzel glavno delo pri strokovnem usmerjanju upravljanja rezervata. Po potrebi bomo občasno vključevali še honorarne sodelavce (študentsko delo pri spremljanju stanja ter oskrbi pašnih živali ter honorarni sodelavci za sprejem in vodenje obiskovalcev: približno 0,63 FTE). Vsi predvideni kadri so potrebni za izvedbo javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so predvideni v finančnem planu na podlagi načrta upravljanja.

Preglednica 14: Ocena potrebnega števila potrebnih delovnih ur v ekvivalentu FT po načrtovanih redno zaposlenih in honorarnih sodelavcih za izvedbo Načrta upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok

Leto	2017	Ekvivalentna delovna mesta – javni sektor*
<i>Redno zaposleni</i>		
Strokovni vodja	1,00	I017040
Poslovni sekretar-receptor I	1,00	I015043
Receptor II - vodnik	0,83	I015043
Naravovarstveni nadzornik-vodnik I	1,00	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik II	1,00	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik III	1,00	I015020
Koordinator izobraževanja	1,00	I017179
Koordinator izobraževanja in PR	1,00	I015065
Poslovni sekretar DOPPS	0,10	J025019
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja NR	0,20	I017141
Ornitolog	0,10	I017144
Redno zaposleni – SKUPAJ (FT)	8,23	
<i>Honorarni sodelavci</i>		
Sodelavci za pomoč pri košnji, oskrbi živali	0,23	I015022
Vodniki in receptorji	0,40	I015043
Honorarni sodelavci – SKUPAJ (FT)	0,63	
Skupno število potrebnih kadrov (FT)	8,86	

Opomba (*): Šifre delovnih mest so iz Kataloga delovnih mest – tarifni del (št. 100-2/2007/32 z dne 11. 7. 2008) na podlagi Kolektivne pogodbe za dejavnost okolja in prostora – tarifni del (Uradni list RS, št. 60/08).

Preglednica 15: Povzetek potrebnih delovnih ur po ciljih načrta upravljanja in po letih za načrtovan obseg nalog (ekvivalent FT)

Povzetek po sklopih ciljev/nalog	Kadri	Ekvivalent FT	Stroški dela
Upravljanje habitatov (cilji 1–4)	Vodstveni k.	0,35	10.045,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar. nadzorniki	1,05	21.525,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
	Hon. sodelavci	0,23	2.500,00 €
Monitoring in raziskave (cilj 5)	Vodstveni k.	0,10	2.870,00 €
	Strokovni k.	0,15	4.075,00 €
	Nar. nadzorniki	0,40	7.950,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
	Hon. sodelavci	0,00	
Naravovarstveni nadzor in sodelovanje (cilja 6 in 7)	Vodstveni k.	0,10	2.870,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar. nadzorniki	0,60	12.300,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
Upravljanje obiska in infrastrukture (cilja 8 in 9)	Vodstveni k.	0,15	4.305,00 €
	Strokovni k.	1,55	40.225,00 €
	Nar. nadzorniki	0,80	16.650,00 €
	Adm. podpora	1,60	33.600,00 €
	Hon. sodelavci	0,40	4.500,00 €
Splošna dela in naloge (cilj 10)	Vodstveni k.	0,50	17.110,00 €
	Strokovni k.	0,40	10.400,00 €
	Nar. nadzorniki	0,15	3.075,00 €
	Adm. podpora	0,33	6.930,00 €
	Hon. sodelavci	0,63	7.000,00 €
Skupaj – vsi cilji načrta upravljanja	Vodstveni k.	1,20	37.200,00 €
	Strokovni k.	2,10	54.700,00 €
	Nar. nadzorniki	3,00	61.500,00 €
	Adm. podpora	1,93	40.530,00 €
	Hon. sodelavci	0,63	7.000,00 €
SKUPAJ – OCENA POTREBNIH DELOVNIH UR IN STROŠKOV DELA		8,86	200.930,00 €

Preglednica 16: Povzetek načrtovanih delovnih ur in stroškov dela v 2018 za redno zaposlene

Del. mesto	Načrtovane efektivne del.ure	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: PP- 153238	SKZGS	IMPRECO	Lastni viri
Strokovni vodja	1.750	28.700,00 €	17.625,00 €	3.575,00 €	7.500,00 €	
Poslovni sekretar – receptor I	1.750	21.000,00 €	13.853,00 €	- €		7.147,00 €
Receptor II - vodnik	1.453	17.430,00 €	10.283,00 €	- €		7.147,00 €
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	1.750	19.500,00 €	15.925,00 €	3.575,00 €		
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	1.750	21.000,00 €	17.425,00 €	3.575,00 €		
Naravovarstveni nadzornik – vodnik III	1.750	21.000,00 €	17.425,00 €	3.575,00 €		
Vodja izobraževanja	1.750	27.500,00 €	22.000,00 €	- €	5.500,00 €	
Koordinator izobraževanja in PR	1.750	24.500,00 €	20.600,00 €	- €	3.900,00 €	
Poslovni sekretar DOPPS	175	2.100,00 €	2.100,00 €	- €		
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja NR	350	8.500,00 €	8.500,00 €	- €		
Ornitolog	175	2.700,00 €	2.700,00 €	- €		
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2018	14.403	193.930,00 €	148.436,00 €	14.300,00	16.900,00 €	14.294,00 €

Poleg redno zaposlenih je za izvedbo programa predvideno tudi sodelovanje honorarnih sodelavcev (študentsko delo). Potrebne ure dela v tem segmentu ocenjujemo na 0,63 FTE oziroma 7.000 EUR, zaradi finančno-računovodskih razlogov pa te stroške vodimo med materialnimi stroški in ne med stroški dela.

Skupni stroški dela (redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev) znašajo 200.930,00 €. Od tega naj bi se s proračunske postavke 153238 financiralo za 148.436,00 € stroškov, iz naslova sredstev Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije pa 14.300,00 € stroškov za upravljanje habitatov (cilji 1–4), 2.500,00 € za honorarne sodelavce pa smo v okviru skladovih sredstev predvideli v okviru materialnih stroškov za izvedbo cilja 1. Preostali stroški dela naj bi se pokrivali iz projekta Impreco ter iz lastne dejavnosti upravljavca.